

שנה נקיינה

מנורלים האלה עשו את זה: הדבר מוכיח שוב שאי אפשר לסמוך על הערבים. במשך שלושה דורות הם אמרו "לא" לכל יוזמת-שלום, וכך איפשרו לנו לנשל אותם מכל נכסיהם הלאומיים האנושיים, וגם להופיע בעיני העולם — ובעיני עצמנו — כרודפי שלום וצדק.

ה"לא" הערבי היה הנשק הטרוריסטי שלנו. סמכנו עליו.

אבל אי אפשר עוד לסמוך. הגנה באים הפלסטינים, במוסד הלאומי העליון שלהם, ומכריזים על נכר נותם להכיר בישראל, לחיות בשלום עימה, לנהל משאומתן איתה, לשבת עימה כדי לקבוע גבולות וסידורי-בטיחות ומיסגרת לררקים.

במשך שנים ארוכות חרדה צמרה ישראל מפני הרגע הזה. היא קיוותה שלא יבוא, שהפלסטינים ימשיכו להשיג תגוע, או שאנחנו נצליח לשגוע אותם. שיעלה בידנו לעודד את הקיצוניים שבקרבם ולרפות את ידי המתונים. אך כבסתר-ליבם ידעו אנשי-הצמרת שהנשק הסודי שלנו הולך ונעלם, שתחת ה"לא" הערבי עומד לבוא ה"כן" הערבי.

ומפני ה"כן" הערבי אין להם הגנה.

ה"כן" הערבי מעמיד על סדר-היום הלאומי והבינלאומי את גורל השטחים הפלסטיניים הכבושים. הוא מגדיר בני רור את מהות הסיכסוך בשעה זו: הכיבוש המתמשך, השילטון על עם אחר. הכרזת העצמאות של 15 בנר

כמנר 1988 — תאריך שכבר הפך היסטורי — לא יצרה מצב חדש. אבל היא מבהירה לכל את מהות המצב שנוצר זה מכבר: יש עם פלסטיני, יש מולדת פלסטינית, במקום או במאוחר ישיג העם הפלסטיני את עצמאותו במולדת הפלסטינית. אין כוח בעולם היכול למנוע זאת לאורך ימים.

הכרזת העצמאות "מוסיפה למצב זה מימד חדש: העם הפלסטיני מוכן לקבל את עצמאותו תוך לבצר ישראל, ותוך שלום ערי מזה.

הכרזה הדרוש

מועצה הלאומית הפלסטינית, שקיבלה את ההכרזה הזאת פה אחד, ביטאה את נכונותה לשלום עם ישראל. ואולי ליתר דיוק: את הכרזתה שדעצמאות הפלסטינית לא תושג אלא בהסכמת ישראל.

הדבר בא לידי ביטוי בהכרזה עצמה, הן במה שיש בה, הן במה שאין בה. בין השאר:

קבלתה של החלטת-החלויקה של האו"ם משנת 1947.

הדבר נאמר בצורה ברורה וחד-משמית עית הלאומי: "למרות אי-הצדק ההיסטורי שנכפה על העם הערבי הפלסטיני, אשר גרם לפיזורו ומנע ממנו את זכותו להגדרה עצמית למחרת החלטת עצרת האו"ם 181 (1947), שהמליצה על חלוקת פלסטין לשתי מדינות, האחת ערבית והאחרת יהודית, ברור שהחלטה זו היא הקובעת את התנאים ללגיטימיות הבינלאומית, אשר מבטיחה גם את זכות העם הערבי הפלסטיני לריבונות ולעצמאות."

כדאי לקרוא פסוק זה בזהירות רבה. מובן שאיננו יכולים לקבל את התיאור ההיסטורי, המעלים את העובדה שהערב הערבי הוא שסירב ב-1947 לקבל את החלטת-החלוקה. אבל אין זה חשוב כיום, אלא לניתוח ההיסטוריה. מה שחשוב במישמש זה הוא: כל תביעת הפלסטינים

למדינה משלהם מבוססת על החלטת האו"ם, תוך ציון מסור ששזו כוללת גם החלטה על הקמת מדינה יהודית. ולא זה בלבד שיש באן הכרזה בלגיטימיות של מדינת ישראל, אלא גם הכרזה באופייה היהודי.

היעדר כל איזכור של "האמנה הפלסטינית".

במשך שנים טענה התעמולה הישראלית כי קיום האמנה הוא המרר קו מתוכנן כל צעד פלסטיני לקראת השלום. לעומת זאת ציינתי לא אחת כי אין תקדים בהיסטוריה לביטול מפורש של מיסמכים כאלה, אלא שהדרך המובטלת היא חיבור מיסמכים חדשים,

החשוב הוא שהעם הפלסטיני הכריז על הקמת מדינתו, וכי באותו מעמד עצמו הכיר במדינה היהודית, בלגיטימיות של קיומה, ובזכותה לביטחון ולשלמות טריטוריאלית.

בונה מקרב לב

אלו היינו עם נורמלי... אילו היינו עם נורמלי, לא זה בלבד שהיינו מעודדים את הפלסטינים לצאת לרחובות, לרקוד ולירות זיקוקי-דרינור, אלא שהיינו גם אנחנו משמרי עים קריאת-היודד גדולה וממור-שבת.

ועומדות בינינו, בגון בעיית ירושלים, בעיית שיקום הפלסטינים, בעיית הביטחון ההדדי. הבה נפסיק את שפיכות-הדמים. הבה נכריז מייד על הפסקת כל מעשי האיבה. הבה נעלה מייד על דרד-השי לום.

כולנו בני-אברהם. כולנו ארזים ארץ זו. הבה נשתף פעולה כדי להחזיר לה שלום, שיגשג וצדק.

הערה אישית

ורשה לי להעיר כאן הערה אישית. בשבילי היה ה-15 בנובמבר

יאסר ערפאת

ום הרצל, גם ז'בוטינסקי, גם הרבי מלובאביץ

1988 גם הג פלסטיני, הג בלב, מופני שמזהה 40 שנה ויותר אני דוגל בפיתרון הזה. חיבתי הרבה זמן לרגע זה.

ב-1970 טילפן לי יהושפט הרכבי וסיפר לי שהגיע לידו ספר, שהופיע בהוצאה-לאור הרישמית של אש"ף כביירות, וששמו בערבית אורי אבנרי והציונות החדשה. לא האמנתי למשמע אובנרי, אך הוא שלח לי את הספר. ספר זה, כשפה הערבית, פרי עטו של כאמל מנצור, היה מוקדש כולו לויכוח עם מה שהוא קרא "תוכנית אבנרי" — והיא התוכנית של הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, לצד ישראל ותוך שלום עימה.

המסקנה של הכותב היתה שזוהי מזימה ציונית חדשה, ושאיני מסוכן למהפכה הפלסטינית יותר מאשר גולדה מאיר ומנחם בגין.

כעבור זמן-מה הופיע ספר זה גם בצרפתית. באותה עת יצאתי לכמה סיורים בחו"ל, כדי לעשות נפשות לפיתרון זה. הצלחתי להיפגש עם אנשי-מימשל רמי-דרג בנושיו-נגטון, עם מדינאים בריטיים ואחרים.

בכל מקום נתקלתי בהתנגדות נמרצת. כבית הלבן ובמיסר-החוח בור-שינגטון, כבית הברית והאירופית היתה קיימת או התנגדות טוטאלית

היינו מכריזים: תבוא עליכם ברכה. קבלו-נא את איחולינו הלבניים למדינה החדשה.

אמנם, איחרתם 40 שנה. הלוואי והייתם מקבלים החלטה זו ב-1947. שילמתם מחיר כבד עבור איחור זה. אך מוטב מאוחר מאשר בכלל לא.

עכשיו, אחרי שהגעתם לי מסקנה זו, אנחנו מושיטים לכם את ידינו על פני התהום של מילחמתנו הארוכה והאכזרית, למען חיים משותפים במולדתנו המשותפת, בשתי מדינות גאות ועצמאיות, זו לצד זו.

אמנם, הכרזתכם אינה עונה על כל השאלות. אלה צריכות להתברר ולבוא על פיתרון במשאומתן בינינו. שם נציג לכם את תביעותינו, ושם תציגו אתם את תביעותיכם. הבה נתחיל בכך בהקדם האפשרי.

ממשלת-ישראל מכירה עקרונות במדינה הפלסטינית. ההכרזה המלאה תבוא אחרי שייקבעו הגבולות בינינו. לפי תפיסתנו יהיו אלה הגבולות של ה-4 ביוני 1967, בשניוים הדריים קלים.

אנו קוראים לכם להקים בי הקדם את ממשלתכם הזמנית, כדי שהמשאומתן יתנהל בין שתי ממשלות. משאומתן זה צריך להביא להסכם-שלום, שירטור את כל הבעיות התלויות

לעצם הרעיון. הסובייטים התנגדו לכך אף הם (וכמוכן גם ר"ח) עד לסוף שנות ה-60, כאשר החלו משנים את עמדתם. אני מספר על כך שוב רק כדי להזכיר שלפני פחות מ-20 שנה התנגד אש"ף באופן מוחלט לפיתרון זה, וכך גם כמעט כל מעצמות העולם.

עכשיו קיבל אש"ף פה-אחד את הפיתרון הזה, וברוב גדול גם את המסקנות המדיניות האקטואליות הנובעות ממנו. מדינות העולם מצירות בזו אחר זו במדינה החדשה, וגם מי שלא הכירו בה עדיין, כמו ארצות-הברית, בירכו על עצם ההחלטה. כולו, מלבד ישראל.

סוף הכה האחד

קטע הקודם ציינתי כי המסקנות המדיניות האקטואליות הן קבלו במועצה הלאומית. "ברוב-דיעות". בשתי מילים אלה חבוייה מהפכה.

מהפכה ממש: מעבר ממישטר אחד למישטר אחר.

עד כה התקבלו כל ההחלטות בכל 18 המושבים של המועצה הלאומית הפלסטינית פה אחד. כלומר: אם אחד הפלגים התנגד, לא התקבלה ההחלטה. זה היה אסון, כי שום תנועה גדולה אינה יכולה להתקדם לקראת פיתרון חדשים ונרציזים אם לכל פלג בה יש זכות וטו מוחלט.

כאחת השיחות שלי עם יאסר ערפאת (ב-1984 כתוננים) הרשיתי לעצמי להשמיע באוזני פרק בהיסטוריה הפרטנית. סיפרתי לו שהמדינה הפולגנית נהרסה שוב ושוב בגלל הכלל שהיה נקוט ב-סיים" הפולגני במשך מאות בשנים, ושנקרא "ליברום וטו". כל חבר בסיים" (פרלמנט) יכול היה לקום ולהכריז, בעת הצבעה, "אני מתנגד" וטו זה מנע קבלת כל החלטה.

גם במסורת הערבית יש לעיקרון הפה-אחד ("איג'ת'מע") מעמד חוק. מקורו בחיי השבטים במידבר. אולם התקיימו למסורות העליונים של תנ"ך עה לאומית מודרנית היתה אסון.

עכשיו הסכים לר"ג חבש, ראש החזית העממית לשיחרור פלסטין, לוותר על עיקרון זה. הוא הצביע נגד החלטה מסוימת (לא הכרזת-העצמאות, אלא הטיעון במצע המדיני האקטואלי, הנוגע לפרה הקדושה מס' 242). אך הוא לא הטיל עליה וטו. הוא הפך את עצמו ל-אופוויציה לאמנה."

זהו צעד כביר לקראת דמוקרטיה אמיתית, בזו המובטחת בהכרזת-העצמאות. הוא מוכיח כי הפלסטינים אכן מתכוונים לקראת חיי-עצמאות במדינה משלהם. זהו מעבר מדימישטר של אירגון-לוחם למישטר של מדינה סדירה.

לפילח לב עמח

תגובת העובדה הישראלית על החלטות המועצה היתה היסטורית, וגם קצת מגובת.

בשטחים הפלסטיניים הופעל הצבא נגד גילויי-השימחה — אולי הדוגמה הראשונה בהיסטוריה האנושית להפעלת צבא כדי להחניק גילויים של שימחה. שטחים נרחבים הוחשכו, כדי למנוע מן האוכלוסיה את הצפייה במנייגם בטלוויזיה. הצבא איים לירות ואף להרוג מי שמשתתפים בגילויי-שימחה, מי שמניפים דגל לאומי, מי שמשמיי עים הימנון.